

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zajištění kvality studia na AMU a posílení reflexe nejnovějších trendů v umělecké praxi

Projekt č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002404 je spolufinancován EU z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

Metodický pokyn k popisu předmětů pro akreditační spis a doporučení pro formulaci výsledků učení

Studijní plán a kreditové nacenění předmětů

Studijní plán pro celé tříleté bakalářské studium oboru Teorie a kritika je již nastaven v mnoha parametrech, k nimž vedle rozložení předmětů do ročníků, pedagogického zajištění, typu zakončení a počtu hodin kontaktní výuky patří mimo jiné **počet ECTS kreditů**. ECTS kredity vyčíslují v hodinách **studijní zátěž** vedoucí ke splnění daného předmětu, a to u „průměrného studenta“. Je jasné, že někdo vše zvládne mnohem rychleji, někdo jiný naopak mnohem pomaleji, tudíž ECTS jsou „zlatou střední cestou“ možná neexistujícího průměrného studenta. Studijní plán má celkově **180 ECTS**, na povinné předměty je rezervováno 168 ECTS; zbývá tedy 12 ECTS na předměty volitelné (4 ECTS na každý akademický rok = 2 ECTS na každý semestr, což znamená 1 volitelný předmět na semestr).

Při psaní popisu předmětu je nutné mít celkový studijní plán (a v něm vyjádřený poměr teoretických/historických/kritických/praktických předmětů) stále na paměti – a před očima. Je nutné tušit – ba ještě lépe vědět -, co se děje v předmětech okolo, co „mému“ předmětu předcházelo a co po něm bude následovat; lze tak poučeněji předpokládat, co lze od studenta již v „ mém“ předmětu očekávat a vyžadovat.

Zároveň vedte v patrnosti **poměr mezi přímou a nepřímou výukou**. Pro rámcovou představu uvádím, jak je vyjádřen:

- od studijní zátěže vyjádřené v hodinách (počet ECTS krát cca 27) se odečte kontaktní výuka (počet hodin týdně krát počet týdnů) a vyjde počet hodin, které by studenti měli předmětu věnovat formou samostatné práce;
- v akreditační excelové tabulce je tato hodnota obsažena ve sloupci „nepřímá výuka“, který má kontrolní funkci; pohledem na něj si ověříte, jak moc **ještě můžete** či **dokonce musíte** studenty mimo kontaktní výuku **zatěžovat**, jestli je to jednou tolik (tzn. na 2 hodiny přímé výuky 2 hodiny práce mimo školu), anebo třeba dvakrát tolik (tzn. na 2 hodiny přímé výuky 4 hodiny práce mimo školu);
- tato čísla jsou samozřejmě přibližná a orientační, nicméně pomáhají přemýšlet o **poměrech**! Je tedy nutné vést v patrnosti vztah mezi ECTS kredity, rozsahem kontaktní výuky a předpokládaným rozsahem další samostatné práce, bez které nemá student šanci předmět úspěšně ukončit.

Připomínám, že na KTK je o něco méně kontaktní výuky než na jiných oborech AMU právě proto, že se předpokládá intenzivní samostatná práce, a je nutné, aby toto bylo

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

z popisů předmětů zřetelné!!! Nemůžeme si dovolit budít dojem, že naši studenti méně pracují, jen proto, že tráví méně času ve školních škamnách – či na zkušebnách.

Níže jsou příklady, jak lze o tomto vztahu uvažovat; všimněte si, že předměty se stejnou kreditovou zátěží mohou mít různě nastavený vztah mezi kontaktní výukou a samostatnou prací:

- Dějiny divadla – 3 ECTS, 2 hodiny výuky týdně (24h/semestr), tj. zbývá ještě cca 60h/semestr, což znamená např. 2 hodiny práce přípravy na každou přednášku (také 24h/s), a zbývá 30 hodin na zkouškové období, kdy by se měli učit na zkoušku.
- Seminář historie – 3 ECTS, 2 hodiny výuky týdně (24h/semestr), tj. zbývá ještě 60 h/semestr na další povinnosti: např. 3 hodiny práce přípravy na každou hodinu (čtení - - hry, odborná literatura, rešerše v knihovnách, příprava referátů; a dále pak cca 20 hodin na přípravu jedné velké souhrnné závěrečné práce (nebo několika menších dílčích).
- Seminář kritiky – 3 ECTS, 3 hodiny výuky týdně (36h/semestr) + návštěvy představení (např. 6 za semestr po 2 hodinách – 12 h/semestr), tj. zbývá ještě cca 30 hodin na další práci: napsat např. 3 recenze po 4 hodinách znamená 12h/semestr, zbývá tedy ještě 15 hodin na další přípravu (čtení, rešerše, referát atd).
- Scénická propedeutika – 3 ECTS – 4 hodiny výuky týdně (48 h/semestr), tj. zbývá ještě cca 30 h/semestr (zejména čtení, zkoušení/práce na zadání mimo výuku ve skupinách/dvojicích, organizace/produkce klauzury, případně další činnosti (exkurze, písemná reflexe...)
- Významné inscenace – 1 ECTS – 36 h/semestr: 2-3 hodiny týdně, z nichž vždy cca 20-30 minut úvod k režisérovi, inscenaci atd., zbytek promítání, které není náročné; předmět končí zápočtem (např. diskuse o inscenacích), není zapotřebí výrazná příprava, proto nezbyvají hodiny na samostatnou práci.

Prosím proto, abyste při vymýšlení a psaní svých předmětů mysleli nejen na to, co vy sami odučíte, ale co budete od studentů chtít mimo výuku, a to jak během semestru, tak ve zkouškovém období.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příprava akreditačního spisu

Akreditační spis obsahuje ke **každému předmětu**, resp. **každému semestru každého předmětu, samostatnou předmětovou kartu** (v akreditační hantýrce to je formulář B III). Tyto karty jsme s Terezou vygenerovaly ze studijního plánu a většině z vás zaslaly odkazem na googledrive, kde je chceme shromažďovat, ideálně jako google docs. Velmi nám usnadní práci, když budete pracovat přímo na síti; pokud by však s tím někdo měl zásadní problém, je možné vyplnit předmět v dokumentu MS Word, který potom do google docs „překlopíme“.

(Pozn.: Jak všichni víme - či tušíme -, předměty musí být popsány ve studijním informačním systému KOS a průběžně aktualizovány!!!! Rubriky v KOS se zcela neshodují s rubrikami formuláře B III, nicméně odlišnosti jsou malé – což zjistíte, když se na svůj předmět - či jakýkoliv jiný, pokud ten Váš je zaváděn jako nový - podíváte na webu AMU (sp.amu.cz) či přímo v KOSu; do budoucna se počítá s tím, že předmětová karta pro akreditační spis bude splývat s popisem předmětu v KOS, tudíž by se naším standardem – a metou – měla stát průběžná péče o popis předmětu v KOS, resp. aktualizace/kontrola správnosti před začátkem každého semestru).

Hlavička předmětové karty:

Některé položky jsou již **předvyplněné**, a ty se v žádném případě **nesmí měnit!** Pokud by se tak stalo, rozhodil by se studijní plán, kde je počet kreditů pečlivě spočítán (viz výše). Stejně tak jsou stanovené tzv. **předměty profilujícího základu (PZ) a základní teoretické předměty profilujícího základu (ZT)**.

Jde o předměty, které jednoznačně a ověřitelně naplývají do **státní závěrečné zkoušky (SZZ)**. Samozřejmě vše, co se v programu dělá, se v SZZ nějak promítá, jen u některých předmětů je toto ověřování formou státnice přiznanější. PZ i ZT jsou již ve studijním plánu nastavené, více o nich ještě níže.

Rubriky k vyplnění:

Hodnocení:

- napsat části zkoušky a popsat jejich podíl na výsledné známce - zejména to, která část zkoušky je rozhodující pro výslednou známku (procenty nebo slovně);
- napsat procenta požadované docházky, pokud jsou podmínkou pro získání atestace;
- pokud je předmět klasifikovaný (zkouška), mělo by být jasné, že známky jsou nějak odstíněné, tzn. chápe, proč dostal A nebo D;
 - o např.:
 - minimálně 80% docházka (30 % známky)
 - Referát (20 % známky)
 - Písemná práce (30 % známky)
 - Ústní pohovor nad prací (20 % známky)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zapojení garanta do výuky předmětu:

- Tuto rubriku vyplňujte pouze tehdy, když je předvyplněna předcházející rubrika **Garant předmětu**; jde o novou funkci, kterou zavedla novela VŠ zákona a která se úzce pojí s **předměty PZ a TZ**; předpokládá se, že garant takového předmětu se podílí na výuce.
- **Garantem** předmětu musí být **akademický pracovník s titulem doc., prof. či Ph.D.:**
 - o např. Kritický seminář 3 – 6 učí 4 různí externisté, a to zcela záměrně: student se má potkat se škálou (kritiku praktikujících) osobností, skrz které nahlédne i do fungování novin a časopisů (zejména u KS 3 - 5)
 - o jde však o předmět PZ s povinným garantem, garantem celého tohoto bloku je tedy prof. Císař, který vždy během semestru odučí modulově kritický seminář a zároveň bude poskytovat součinnost při závěrečném hodnocení studentů.
- Jak však uvidíte, **garant je velmi často zároveň vyučující předmětu**, či jeden z vyučujících, tzn. jeho podíl na výuce lze doložit, případně tím podílem může být vedení dílčích seminářů, konzultace přípravy dílčích písemných výstupů, hodnocení referátů, zkoušení...;
- Národní akreditační úřad požaduje i procenta zapojení garantů do výuky;
 - o prosím, pokud jste tedy jedním z pedagogů, dávejte nejméně 20 % (ve většině případů to bude 30, 50 či 100 %), samozřejmě podle reálného zapojení;

Stručná anotace:

- Doporučená ideální struktura by měla mít 3 části:
 - o **Cíl předmětu:** ve 3 - 4 větách vystihnout podstatu toho, co učím, jako celku (proč je předmět důležitý, jaká je jeho pozice v rámci studijního plánu, jaký je jeho vztah k ostatním předmětům; je zde možné stručně vyjádřit i cosi jako „filozofii předmětu“)
 - o **Rámcové tematické okruhy:** není nutné rozepisovat detailně všechny pojmy, které během výuky zazní, ani popisovat všechna cvičení, kterými má student projít, nicméně mělo by být jasné, odkud kam předmět vede; samozřejmě **ideální by bylo mít cca 12 – 14 tematických bloků po týdnech**, ale nutné to není, tematické okruhy mohou samozřejmě překrývat několik týdnů, či se mohou všechny „paralelně“ prolínat celým semestrem; přesto je však vhodné mít na paměti, že z popisu musí být patrná vize, jak bude výuka v rámci semestru probíhat. Jsou sice předměty, kde by fixně připravená struktura či obsah byly spíše na škodu, takových je ale na KTK velmi málo.
 - o **Výsledky učení:** viz níže 2. část této metodiky; v několika (3-4) odrážkách popsat, **co má student po absolvování předmětu znát a co má být schopen dělat**; je nutné mít rozumná očekávání a také slibovat rozumné věci (není vhodné, když u jednosemestrálního předmětu přednáškového typu je

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

uvedeno 12 výsledků učení, z nichž se zdá, že ze studenta je po jeho absolvování hotový profesionál vhodný na pozici hlavního dramaturga v České televizi.

Literatura:

- **Nemá smysl uvádět dlouhý několikastránkový seznam**, z něhož je jasné, že jej student stejně nepřečte; seznam literatury nemá být vyčerpávající bibliografií k tématu - a nemá tedy odrážet erudici pedagoga -, ale tím, s čím má student skutečně pracovat; na druhou stranu, pokud má předmět 3 kredity a 24 hodin kontaktní výuky za semestr, tak toho musí mimo školu vidět/přečíst/dohledat/vybádat/napsat hodně!
- Je vhodné **rozdělit literaturu na povinnou a doporučenou** a zvážit, zda je míra zadaného čítiva rozumná: předpokládá se, že student studiem stráví normální pracovní týden (cca 40 hodin), u nás v prvním ročníku je 23 hodin kontaktní výuky (hodina po 45 minutách, nicméně rozpor 45 X 60 minut nebereme v této souvislosti příliš v potaz), tzn. na samostudium by měli mít také 20 hodin týdně, tzn. 4 hodiny denně; toto je samozřejmě schematické uvažování, některé předměty mají samostatnou studentskou zátěž třeba z poloviny přesunutou do zkouškového období (např. seminář historie – během semestru se čte, během zkouškového období se v 2. semestru píše velká seminární práce), nicméně den měl, má a mít bude jen 24 hodin!
- V rámci bloků **teorie/historie/kritika by se neměla literatura u jednotlivých předmětů zbytečně opakovat**, a pokud se opakuje, tak by mělo být jasné, že to má nějaký účel; u předmětů, které na sebe navazují (graduují od č. 1 třeba až po č. 6) by se i literatura měla vyvíjet a proměňovat.
- Pokud je výuka postavena na práci s konkrétním materiálem (zejména odborné studie, kde se předpokládá důkladné čtení a analýza přímo na semináři, tzv. close-reading), je možné ho uvést přímo v anotaci předmětu a v rubrice Literatura uvést další doporučenou literaturu.

LITERATURU je nutné uvádět abecedně podle příjmení autora a hlavně podle normy ISO 690. Nezdráhejte se generovat bibliografické odkazy na webu Národní knihovny

(knihy: https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=nkck)

Ostatní rubriky nevyplňujte, protože se týkají pouze distančního či kombinovaného studia!

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

POZOR:

- **U předmětů z jednotlivých bloků - teorie, historie, praxe, dovednosti - budu prosit jednotlivé garanty (Janoušek, Kyselová, Neznal, Daniela Jobertová), aby ANOTACE sladili; musí být patrné, že předměty jsou provázané.**
- **U předmětů z bloku kritika (pedagogové Hrdinová, Herman, Mikulka, Pavlišová) budeme postupovat následovně:**
 - o Daniela Jobertová napíše společný zastřešující text, z něhož bude patrná spřízněnost předmětů.
 - o Jednotliví pedagogové doplní svá specifika (míra potřebného doplnění teoretických/historických/pojmových znalostí, tematické okruhy, dále např. soustředění na konkrétní tvůrce, soubory, divadla, využití záznamů, literatura...)
 - o Prosím, abyste vybrali 5 – 10 titulů specifických pro žánr, kterým se v rámci semináře budete zabývat, a jejichž přečtení budete od studentů skutečně vyžadovat!!! Může jít o monografie, sborníky, ale také o rozsáhlejší studie, které považujete za inspirativní; do literatury budu dále standardně vkládat formulaci typu „vybrané aktuální publikované recenze analyzovaných titulů“.
 - o Výsledky učení zde budou celkem podobné, byť např. u Kritického semináře 2 (hudebně-dramatické žánry) lze předpokládat, že pro studenty půjde o první vstup do problematiky, a tudíž je nutné očekávat menší výchozí znalosti i diváckou zkušenost; s ohledem na původní seminář „Principy operní režie“ jde proto pouze o lehký posun směrem ke kritice.

Metodika využití výsledků učení při popisu předmětů

Výsledky učení jsou jednou z prvních rubrik, které se u předmětu zobrazují. Nejde o formalitu! V okamžiku, kdy studenty nějak testujeme/zkoušíme/klasifikujeme, tak od nich zcela jistě chceme, aby prokázali, že něco znají a jsou schopni něco udělat. Připomínám návaznost, kterou je nutné při stavbě i naplňování studijního plánu hlídat:

- **předměty** studijního plánu, a zejména samozřejmě **PZ a ZT...**
- se promítají do **státní závěrečné zkoušky včetně VŠKP....**
- již se ověřuje dosažení **profilu absolventa ve všech kategoriích výsledků učení.**

Výsledky učení jsou právě popisy toho, co má student po absolvování určitého segmentu vzdělávání (předmětu, studijního programu)

- **znát**
- **být schopen udělat**
- **vykazovat jako širší osobnostní kompetence**

Jde tedy o:

1. odborné znalosti

„Popis odborných znalostí vyjadřuje, čemu bude student ve svém studijním oboru po skončení vzdělávacího procesu rozumět, tzn. které pojmy, principy, specifické metody, teorie nebo jejich součásti vážící se k oboru bude schopen popsat, charakterizovat, vysvětlit, analyzovat apod.“ (Bienertová, 2016: 21)

2. odborné dovednosti

„Popis odborných dovedností vyjadřuje, co bude student s využitím svých odborných znalostí schopen ve svém oboru konat, tzn. které odborné otázky a problémy bude schopen řešit a za jakých okolností a podmínek bude schopen tak činit, co bude schopen navrhnout, realizovat, vytvořit, to vše s využitím pojmů, metod, nástrojů, postupů, pravidel (někdy i technických nebo technologických pomůcek) atd., jimiž disponuje díky svým znalostem v daném oboru.“ (Bienertová, 2016: 21)

3. obecné způsobilosti

„Obecné způsobilosti představují prokazatelnou schopnost studenta používat znalosti a dovednosti nabyté ve studovaném oboru spolu s osobními, sociálními nebo metodickými schopnostmi při práci a studiu v profesním nebo osobním rozvoji, a to v míře přenositelné i mimo studovaný obor. Zahrnují studentovy jazykové schopnosti, schopnosti týmové práce, kritického myšlení, způsobilost samostatně a odpovědně rozhodovat na úrovni jeho pracovní pozice, schopnost srozumitelně a přesvědčivě artikulovat vlastní názory. Tyto způsobilosti jsou obecné, tj. neváží se přímo ke studovanému oboru, jsou přenositelné a využitelné i mimo tento obor. Zahrnují způsobilost tvoření úsudku, komunikace (i v cizím jazyce) a schopnost dalšího vzdělávání.“ (Bienertová, 2016: 22)

Obecné způsobilosti tedy vlastně odkazují k jisté **osobnostní zralosti**, kterou by měl mít na odpovídající (vzestupné) úrovni absolvent každého studijního programu jistého typu:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

bakalářského, magisterského, doktorského. Nemusí se tedy na úrovni celého programu popisovat, ale **předpokládá se, že studijní obor je koncipován tak, aby těchto způsobilostí bylo v průběhu studia dosaženo**. Obecné způsobilosti definuje tzv. kvalifikační rámec vysokoškolského vzdělávání

U absolventa bakalářského studijního programu se v zásadě předpokládá následující zralost:

- „*samostatně a odpovědně se rozhodovat v jen částečně známých souvislostech na základě rámcového zadání*
- *dle rámcového zadání a přidělených zdrojů koordinovat činnost týmu a nést odpovědnost za jeho výsledky*
- *do řešení problémů zahrnout úvahu o jejich etickém rozměru*
- *srozumitelně a přesvědčivě sdělovat odborníkům i laikům informace o povaze odborných problémů a vlastním názoru na jejich řešení*
- *srozumitelně shrnout názory ostatních členů týmu*
- *jednat v rámci svých odborných znalostí, dovedností a způsobilostí v alespoň jednom cizím jazyce*
- *samostatně získávat další odborné znalosti, dovednosti a způsobilosti na základě především praktické zkušenosti a jejího vyhodnocení, ale také samostatným studiem teoretických poznatků oboru*“ (Bienertová, 2016: 163 – 164)

Ani na úrovni jednotlivých předmětů není v zásadě nutné obecné způsobilosti vypisovat, ovšem pouze za předpokladu, že předmět není právě tím místem, kde se tyto obecné způsobilosti rozvíjejí:

- například u přípravy festivalového zpravodaje Obratel (2. ročník BA) či časopisu Hybris (1. a 2. ročník MA) se rozvíjí schopnost dodržovat termíny, rozdělit si práci a realizovat ji, řídit redakční tým, řešit konflikty, dokázat konstruktivně sdělit nepříjemné skutečnosti, přesvědčivě argumentovat („přepiš ten text, protože...“), dokázat si rozvrhnout práci v čase, navrhnout koncepci projektu, rozhodovat po předchozím posouzení případného etického rozměru problému atd.

Metoda výsledků učení vyžaduje odpovědi na tyto otázky:

(viz též http://www.nuv.cz/uploads/Vysledky_uceni_publicace_CEDEFOP_2017_cz.pdf)

- Co chci studenty naučit (jakých výsledků učení si přeji, aby dosáhli)?
- Jaké vhodné výukové metody a studijní dokumenty by mohly být využity, aby studentům pomohly dosáhnout těchto výsledků?
- Jaké hodnotící úkoly a kritéria mi řeknou, že studenti dosáhli výsledků, které jsem zamýšlel/a?
- Jak mohu vhodně kombinovat průběžné i závěrečné hodnocení, abych tím podpořil proces učení a aby bylo jasné, zda byly výsledky dosaženy?

Při formulaci výsledků učení často řešíme následující problémy:

(následující pasáž volně dle Bienertová, 2016):

1. Píšeme o **něčem jiném**, než co má student nebo absolvent na výstupu umět:
 - *Student se seznámí se základním historickým vývojem oboru.*

- Tato formulace ale popisuje průběh učení, ne jeho výsledek; je potřeba přeformulovat, např.:
 - o *Student umí charakterizovat hlavní historické etapy vývoje oboru.*
- U takto formulovaného výsledku je pak studentům zřejmé, co se od nich při závěrečné zkoušce z daného předmětu očekává; a stejně tak je jasné novým vyučujícím, když přebírají výuku od někoho jiného, co mají zkoušet.

2. Píšeme o znalostech a dovednostech příliš **obecně**:

- o *Student zná zásady profesní etiky.*
- Jak ověřujeme, jestli student „zná“? Očekáváme od studentů, že zásady profesní etiky umí vyjmenovat, nebo je také
 - o ...*umí obsáhněji popsat,*
 - o *nebo umí vysvětlit jejich historický vznik,*
 - o *nebo umí zhodnotit jejich důležitost pro profesní praxi,*
 - o *nebo umí zdůvodnit, proč jsou právě tyto zásady důležitější než ostatní?*
- Příliš obecné formulace v sobě skrývají mnoho možných úrovní znalosti a dovednosti, a tudíž nepomáhají ani studentům, ani vyučujícím vyjasnit očekávání.

Místo obecných sloves *zná, rozumí, orientuje se, má povědomí, dokáže, je schopen* je vhodnější používat konkrétní, které přesně vystihuje, co má student nebo absolvent „předvést“ při ověřování výsledků učení předmětu či studijního oboru. Jedním z možných způsobů, jak rozpoznat příliš obecná slovesa, je jejich nepoužitelnost pro přímé zadání studentům: můžeme po nich chtít „vysvětlete“ nebo „sestrojte“, ale většinou nikoliv „znejte“ nebo „rozumějte“. Proto je formulace zadání stylem „co víte o...?“ nevhodná!

Výstupy z učení proto píšeme vždy co nejvíce konkrétní, aby bylo jasné, co má absolvent nebo student „předvést“ a co máme my jako pedagogové ověřit. **Píšeme výsledky učení jako ideální sumu znalostí a dovedností.** Výsledky učení shrnují znalosti a dovednosti, které u studentů skutečně ověřujeme, a tudíž vlastně ručíme za to, že těmito znalostmi a dovednostmi disponují všichni studenti a absolventi. Jinými slovy, **výsledky učení jednotlivých předmětů a oborů především stanovují minimální standard, který musí všichni studenti splnit, nikoliv ideál, kterého dosahují jen nejlepší studenti.**

Základní principy formulování výsledků učení u předmětů:

- Formulovat **výsledky učení má ten, kdo předmět učí**, resp. garant předmětu
- Je nutné sledovat **kontext předmětu ve studijním programu jako celku**, tedy jeho zařazení ve studijním plánu a jeho vztah k ostatním předmětům. Z těchto poznatých vztahů vychází i vyjádření gradace výsledků učení (viz níže);
- Ve výuce se **znalosti a dovednosti mají explicitně demonstrovat**: musí je předvést samotný vyučující formou, která poukazuje na to, jak je možné požadovanou znalost nabýt a co je třeba pro získání dané dovednosti udělat;
- Při formulaci výsledků učení je nutné sledovat **vysokou míru konkrétnosti** a jejich **přiměřený počet** vzhledem k reálné ověřitelnosti, k předpokládaným vyučovacími metodám, k časovému rozsahu a k formě výuky a v souvislosti s tím i k počtu kreditů ECTS, které vyjadřují studentovu studijní zátěž v kategorii času;

Propojení výsledků učení a hodnocení:

Výsledky učení by měly být navázány na metody hodnocení: nějak zkoušíme, tzn. fakt, že student něco zná a dovede, ověřujeme. Zamysleme se nad tím, zda zkoušíme stylem „řekni, co víš o...“, anebo „srovnej X a Y“, „vysvětli, proč/jak...“, „ukaz na příkladech“...

- student ví, co a jak bude v hodnoceních konkrétně ověřováno, a to jak v případě zkoušek dílčích, tak v případě zkoušek souborného charakteru,
- student je k tomu veden samotnou výukou a výukovými oporami,
- student se v průběhu studia seznámil s formou hodnocení, ve studiu měl možnost absolvovat přiměřený počet hodnocení formativního charakteru a byl připravován na hodnocení souhrnné (sumativní).

Při stanovení hodnocení je nutné brát v potaz následující:

- Je vhodné vytvářet různorodé formy testování, což umožní hodnotit výsledky učení v jejich velké rozmanitosti.
- Kritéria hodnocení mají být podrobná, přehledná a odůvodněná, a mají být nastavena hned v úvodu studia.
- Skupinové zkoušení je třeba pečlivě naplánovat a strukturovat.
- Systematické analyzování výkonu studentů u zkoušek napomáhá identifikovat ty oblasti nebo části studijního plánu, které vyžadují zlepšení nebo zpřesnění.
- Formulace zadání/otázek by měla korespondovat s terminologií používanou ve výuce.
- U sumativního (závěrečného) hodnocení musí být v případě neúspěchu poskytnuty detailní informace, co je jeho příčinou, co je možné a potřebné udělat pro nápravu a jaké prostředky jsou pro to k dispozici (zejména studijní literatura); studující potřebuje nejen získat známku, ale také specifickou a příhodnou zpětnou vazbu.

Jak je to s výsledky učení na KTK?

U většiny předmětů na KTK výsledky učení kombinují znalosti a dovednosti, u některých předmětů však převládá **spíše znalostní aspekt** (typicky přednášky z dějin divadla), u jiných naopak **dovednostní aspekt** (scénická propedeutika). Každopádně je dost nevhodné, když se u předmětů píše „student se seznámí“ (či ještě hůře „obeznámi“), protože se tak vytváří představa čistě pasivního přijímání informací.

Tzn. i u výše zmiňovaných dějin divadla je důležité pojmenovat, co student umí (se získanými znalostmi dělat). Rozhodně by neměl informace reprodukovat, ale měl by být schopen *vysvětlit, popsat, doložit konkrétním příkladem, charakterizovat, porovnat, propojit, obhájit názor*.

Je otázka, zda tyto dovednosti může získat při přednášce, nebo až při semináři, tudíž doporučuji citlivě zvažovat, jakou míru dovedností může přednášková forma výuky skutečně rozvíjet. U semináře, kde je písemný výstup, tak k dovednostem např. patří slovesa

argumentovat, navrhnout, koncipovat, strukturovat, ověřit, zhodnotit, analyzovat, vyvodit, zdůvodnit, prokázat vztah, polemizovat, argumentovat, formulovat hypotézu, klást otázku po...

U semináře, kde je ústní výstup, tedy **referát, prezentace či přednáška**, k dovednostem např. patří:

- *Provést rešerši k zadanému tématu, vybrat relevantní informace, strukturovat diskurz s ohledem na příjemce, zvolit vhodné množství vhodných příkladů z analyzovaného materiálu, dodržet stanovený časový rámec, předjímat námitky, konkrétně odpovídat na dotazy.*

Zadání pro semestrální písemnou práci, které zároveň obsahuje kritéria hodnocení, může znít např. takto:

- *Esej bude vytvořena elektronicky v rozsahu 1500 až 2000 slov na dané téma. Esej bude vycházet ze svého názvu, bude srozumitelně napsána a strukturována a ukáže, že k tomu přispěla četba a vlastní úsudek. Student bude schopen vysvětlit, že eseje obsahuje tyto rysy a jak přispívají k celkové účinnosti:*
 - *bude mluvnicky i pravopisně správná;*
 - *bude obsahovat odkazy na nejméně sedm relevantních knih/publikací;*
 - *tyto budou správně uvedeny doporučeným způsobem;*
 - *poskytne důkaz analýzy myšlenek*
 - *ukáže syntézu myšlenek nejméně ve shrnujících závěrech;*
 - *bude obsahovat vhodnou strukturu s doložitelným úvodem, rozvedením a závěrem.*

(Definování, formulování a používání výsledků učení, Evropská příručka, Národní ústav pro vzdělávání, 2018, str. 50-51)

Několikasemestrální předměty mohou fungovat na principu **gradace, tedy postupného zvyšování náročnosti/komplexnosti zadání, a tomu odpovídajícím výsledkům učení**. Níže je případ možné **gradace zadání**, a tedy zároveň ověřovaných dovedností studenta napříč jedním vícesemestrálním předmětem (formulace je stručnější než u příkladu výše)

- *zpracovat text kratšího rozsahu (5 stran) na zadané téma a na základě zadané literatury,*
- *zpracovat text kratšího rozsahu (5 stran) na zadané téma na základě samostatné rešerše,*
- *samostatně vymezit téma, zpracovat je v textu středního rozsahu (10 stran) na základě samostatné rešerše sekundární literatury, respektovat (zadaný) žánr*
- *samostatně vymezit a zpracovat výzkumné téma v textu delšího rozsahu (15 – 20 stran), provést úvodní rešerši literatury a stavu bádání, stanovit hypotézu, provést důkladnou rešerši sekundární literatury, pracovat s prameny, ověřit a upravit vstupní hypotézu...*

Z posloupnosti je patrné, že dochází ke gradaci směrem k větší samostatnosti jak při stanovování tématu, tak při práci se zdroji. **Gradace by měla být patrná zejména u popisů předmětů, které na sebe navazují (často označeny 1 - X).**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zase drobný exkurz k předmětům KTK:

U předmětu **Teorie divadla** doposud nebylo jasné formulované zadání, výuka probíhala v celém cyklu na stejné bázi, stejně jako zkoušení.

- Nově by měla být u výuky teorie jasná gradace náročnosti úkolů (samozřejmě rozumně formulovaná a adekvátní bakalářskému stupni studia):
- příklad šestisemestrálního předmětu Teorie I. – Teorie III. a doplňujícího semináře Čtení teoretických textů o divadle: v 1. ročníku je nastavena forma výuky jako přednáška, v 2. ročníku jako přednáška, která se ale kombinuje se samostatným seminářem (Čtení teoretických textů), ve 3. ročníku jako seminář. Nejdřív se tedy buduje znalostní základna, postupně k ní přibývají dovednosti. V 1. ročníku nelze od studentů očekávat psaní teoretických textů, ale měli by si např. ke zkoušce zkusit napsat shrnutí existujícího odborného textu, v 2. ročníku např. srovnání jednoho pojmu u různých autorů, ve 3. ročníku pokus o polemiku s odborným textem (směrem k recenzi).

U **dějiny divadla** doposud v podstatě nemělo smysl zásadně odlišovat výsledky učení 1. a 2. ročníku, protože přirozenou strukturou předmětu byla chronologie; učilo se jednotnou metodou, tudíž zejména přibývaly znalosti (DD I 1., 2., DD II., 1., 2.).

- Nově bude u přednášek jiný model: 1. ročník zachovává chronologii, ale mnohem víc staví na konkrétních případech (tzn. když se student bude v rámci přednášky zabývat konkrétním vzorovým textem, a případně inscenací, tak by na základě této jedné zkušenosti měl být schopen přistoupit k jiným textům tohoto období); zároveň by např. u dramatického textu předloženého u zkoušky měl poznat, z jakého období je, co to je za verš atd. Zároveň počítáme s tím, že časem bude k dispozici e-learningová studijní opora věnovaná principům analýzy dramatických textů.
- 2. ročník bude přednášen problémově, tzn. bude budovat znalosti historie „napříč“ vymezenými tématy. Student by pak měl být schopen, i na základě znalostí a dovedností získaných v 1. ročníku, propojit např. problematiku divadelního prostoru a vývoje instituce/diváctví/společnosti (kukátko X amfiteátr).

V Příloze 1 jsou uvedeny příklady výsledků učení, tak jak je uvedla katedra výchovné dramatiky ve svém aktuálním akreditačním spisu. Je jasné, že jejich předměty těm našim neodpovídají, nicméně jistou představu o možnostech formulace to jistě nabízí: všimněte si, že ani kovaní pedagogové se nevyhnou pasivním slovesům (orientuje se, zná, vnímá), na druhou stranu se přinejmenším pokusili být konkrétní! Děkuji KVD za souhlas s použitím

Vybraná literatura:

BIENERTO VÁŠKŮ, Julie et al. *Využití výsledků učení na vysokých školách: příručka pro pedagogickou praxi a vedení VŠ*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2016. 69 stran. ISBN 978-80-87601-35-8.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Definování, formulování a používání výsledků učení, Evropská příručka, Národní ústav pro vzdělávání, 2018. (*Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook*. European Centre for the Development of Vocational Training, Luxemburg, 2017).

PODLAHOVÁ, Libuše et al. *Didaktika pro vysokoškolské učitele*. Praha: Grada Publishing, 2012.

Dále též dokumenty přístupné na webových stránkách oddělení kvality AMU:

<https://www.amu.cz/cs/vse-o-amu/zajistovani-kvality-na-amu/harmonogram-peedpisy-dokumenty/>

Autorka: doc. Mgr. Daniela Jobertová, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příloha 1:

Výsledky učení (u literárněvědného předmětu) – příklad gradace

ZS

Student:

- orientuje se v základních oblastech teorie literatury
- vnímá literární dílo jako strukturu
- zná základní jazykové prostředky
- orientuje se ve versologii
- orientuje se v problematice práce s dějem v literárním díle
- orientuje se v problematice tvorby postavy a prostředí v literárním díle
- analyzuje a interpretuje kratší umělecký literární text
- používá odbornou literárněvědnou terminologii
- vyhledává relevantní odbornou literaturu
- pracuje s bibliografickými odkazy

LS

Student:

- analyzuje a interpretuje literární dílo jako strukturu, orientuje se v jazykových, tematických i kompozičních prostředcích
- vnímá rozdíl mezi uměleckým literárním a divadelním dílem z hlediska jazykových i tematických prostředků
- rozlišuje námět a téma
- zná kompoziční postupy a principy v literárním díle
- používá odbornou literárněvědnou terminologii
- vyhledává relevantní odbornou literaturu a pracuje s ní
- pracuje s bibliografickými odkazy a poznámkovým aparátem
- rozeznává kvalitní literární texty od substandardní produkce
- zná základní žánry a žánrové varianty literatury pro děti a mládež

Výsledky učení (u předmětu základy dramaturgie pro nedramaturgy)

Student:

- používá základní odbornou terminologii
- definuje specifika dramaturgie jako profese i jako funkce divadelního umění
- poučeně čte dramatický text s ohledem na jeho specifika
- analyzuje a interpretuje dramatický text a divadelní inscenaci
- ovládá základy úprav dramatického textu
- vytváří drobný autorský text
- vytváří dramaticko-režijní koncepci
- získané poznatky a zkušenosti tvůrčím způsobem aplikuje na vlastní tvorbu

Výsledky učení (úvod do scénografie pro nescénografy)

Student

- používá základní jevištní terminologii
- pracuje s tvarem a orientací jeviště a hlediště
- prakticky se orientuje ve scénickém použití různých materiálů a prostorové kompozici
- na úrovni zvoleného oboru používá v praxi prvky výtvarné práce ve struktuře inscenace jakožto integrální součást divadelního jazyka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- vysvětlí místo a smysl scénografie v procesu tvorby divadelní inscenace nebo dramatické akce
- vytvoří schématický scénografický návrh, explikuje jej a obhájí ho

Výsledky učení (organizace přehlídky)

Student:

- obhájí smysl a význam přehlídek a festivalů dětské a studentské tvorby
- zná regionální a celostátní festivaly divadelní tvorby dětí a mládeže, charakterizuje je, má přímou zkušenost s některými z nich
- tvoří dramaturgii festivalu s vědomím jeho smyslu, cílů a s respektem k základnímu zadání
- stanoví kritéria dramaturgické volby, obhájí výběr inscenací
- aktivně se zapojuje do společné produkční a organizační práce

Výsledky učení (základy teorie a historie dramatické výchovy)

Student:

- chápe dramatickou výchovu jako systém a dokáže vysvětlit její podstatu
- vysvětlí podstatu mimetické (dramatické) hry jako základní metody DV
- vysvětlí podobnosti a rozdíly mezi dramatickou výchovou a dalšími oblastmi estetické výchovy, dokáže pojmenovat specifika dramatické výchovy ve vztahu k ostatním oblastem estetické výchovy
- orientuje se v základních typech a směrech dramatické výchovy od přelomu 19. a 20. století do současnosti a seznámí se s nejvýznamnějšími osobnostmi oboru
- analyzuje různé typy a koncepty dramatické výchovy
- chápe a vysvětlí rozdíly mezi dramatickou výchovou a příbuznými systémy (osobnostně-sociální výchova, dramaterapie)

Výsledky učení (seminář dramatizace)

Student:

- analyzuje literární text z pohledu jeho vnitřních dramatických kvalit
- je obeznámen s transformačními operacemi a využívá je při tvorbě vlastního scénáře
- při tvorbě scénáře uplatňuje poznatky o principech a specifikách divadla hraného dětmi
- reflektuje proces tvorby
- poskytuje i zapracovává dramaturgické připomínky
- získané poznatky a zkušenosti tvůrčím způsobem aplikuje na vlastní tvorbu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příloha 2:

Výňatek z Nařízení vlády o oblastech vzdělávání

Oblast vzdělávání Umění

A. Základní tematické okruhy

- a) Hudební umění,
- a) Divadelní umění,
- b) Taneční umění,
- c) Filmová tvorba,
- d) Rozhlasová tvorba,
- e) Televizní tvorba,
- f) Multimediální tvorba,
- g) Volné umění,
- h) Design a užité umění,
- i) Architektonická tvorba,
- j) Grafická tvorba,
- k) Restaurování,
- l) Literární tvorba,
- m) Teorie a historie uměleckého oboru,
- n) Organizace a řízení umělecké praxe,
- o) Pedagogika a didaktika uměleckého oboru.

B. Rámcový profil absolventa

S ohledem na typ studijního programu absolventi prokazují v odpovídající šíři a míře podrobnosti:

1. znalosti v oblasti příslušného uměleckého oboru, umělecko-provozního oboru, umělecko-pedagogického oboru a umělecko-teoretického oboru,
2. znalosti historie daného oboru, včetně znalostí postupů a tradic oboru,
3. vlastní poznání stěžejních uměleckých děl oboru,
4. znalosti teoretických konceptů a metod ve vztahu k různým uměleckým postupům,
5. porozumění výchozím možnostem, podmínkám a metodám využití teorií, konceptů a postupů ve vztahu k umělecké tvorbě,
6. pochopení možností kreativního nebo teoretického přesahu do dalších oborů,
7. znalosti autorského práva, v případě umělecko-provozních oborů i související širší právní znalosti.

S ohledem na typ studijního programu absolventi umí v odpovídající šíři a míře podrobnosti:

1. ve své umělecké tvorbě využívat kreativní postupy, metody a odborné znalosti,
2. analyticky a kriticky reflektovat uměleckou tvorbu a umělecká díla,
3. v uměleckém výkonu na profesionální úrovni ztvárnit určené téma,
4. prezentovat originální umělecký výkon vlastní nebo výkon celého týmu na veřejnosti,
5. vytvořit původní autorské dílo či původní umělecký individuální či kolektivní výkon,
6. s porozuměním ovládat technologie příslušející danému oboru,

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

7. provádět základní administrativní úkony umožňující úspěšné rozvíjení profesionální činnosti příslušného oboru,
8. ve specializovaných produkčních oborech zabezpečit praktickou činnost v daném oboru po stránce technologické, organizační a autorsko-právní,
9. ve specializovaných umělecko-pedagogických oborech působit v oblasti formálního a neformálního uměleckého vzdělávání, vytvářet vlastní umělecko-pedagogické koncepty vycházející ze závazných školských dokumentů.

S ohledem na typ studijního programu se absolvent uplatní například:

1. jako umělec ve svobodném povolání,
2. v uměleckých tělesech a institucích,
3. v akademické sféře a v dalších institucích zabývajících se vědou, výzkumem, vývojem a inovacemi,
4. jako učitel na středních uměleckých školách, konzervatořích a středních odborných učilištích.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příloha 3:

Výňatek ze **Standardů pro akreditaci studijních programů v rámci oblasti vzdělávání Umění, tematický okruh Divadelní umění**

Profil absolventa bakalářského studijního programu

- Absolvent bakalářského studijního programu dokáže na základě rámcového zadání na odpovídající úrovni samostatně realizovat, veřejně prezentovat a teoreticko-kriticky reflektovat scénické dílo menšího rozsahu a jednoduššího charakteru, či realizovat, prezentovat a obhájit jiný typ tvůrčí práce vztahující se k dramatickému umění a vycházející ze specifík daného programu.
- Prokazuje široké znalosti historie a porozumění současné praxi divadla, dramatických umění i daného oboru.
- Prokazuje široké znalosti teorií, konceptů a metod divadla, dramatických umění i daného oboru.
- Umí využívat teorie, koncepty a metody oboru v umělecké/tvůrčí praxi v oblasti divadla a dramatických umění.
- Umí používat základní terminologii, metody a postupy daného oboru v rozsahu potřebném pro řešení problémů v rámci uměleckého/tvůrčího procesu i jejich teoreticko-kritickou reflexi.
- Umí vyhledat, utřídit a interpretovat informace či inspirační zdroje relevantní pro řešení vymezeného problému či umělecké ztvárnění zadaného tématu.
- Umí používat základní technologie daného oboru a v míře odpovídající příslušnému oboru organizačně, autorsko-právně, příp. autorsko-technicky zabezpečit veřejnou prezentaci uměleckého výkonu.
- Je způsobilý dle rámcového zadání a přidělených zdrojů v rámci svého oboru koordinovat činnost tvůrčího týmu při realizaci scénického díla menšího rozsahu a jednoduššího charakteru a nést odpovědnost za jeho výsledky.
- Je způsobilý do řešení problémů zahrnout úvahu o jejich etickém rozměru a dopadu na společnost.
- Je způsobilý srozumitelně a přesvědčivě sdělovat odborníkům i laikům informace o povaze odborných problémů v oblasti divadla a dramatických umění a vlastním názoru na jejich řešení.
- Je způsobilý srozumitelně shrnout názory ostatních členů týmu.
- Je způsobilý jednat v rámci svých odborných znalostí, dovedností a způsobilostí v alespoň jednom cizím jazyce.
- Je způsobilý samostatně získávat další odborné znalosti, dovednosti a způsobilosti na základě především praktické zkušenosti a jejího vyhodnocení, ale také samostatným studiem teoretických poznatků oboru.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Je způsobilý pro studium v navazujícím magisterském studijním programu nebo v magisterském studiu příbuzného oboru.
- Absolventi bakalářského studijního programu v rámci tematického okruhu Divadelní umění jsou způsobilí pro výkon pomocných profesí na pozici asistenta či lektora při činnostech spojených s dramatickým uměním a příbuznou audiovizuální tvorbou nebo při činnosti v PR, kulturní publicistice či produkci kulturních událostí či na příbuzném profesním poli, kde jsou požadovány schopnosti, znalosti a dovednosti, kterými jsou vybaveni (např. umělecká správa, školství, marketing, média, kulturní administrativa).

Autorka: doc. Mgr. Daniela Jobertová, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo je výstupem projektu "Zajištění kvality studia na AMU a posílení reflexe nejnovějších trendů v umělecké praxi" spolufinancovaného Evropskou unií v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání pod reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002404, „ESF výzva pro vysoké školy“ č. 02_16_015.

Dostupné pod licencí [Creative Commons BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).